

HAARDVERSCHUIVING

De vrouw overschouwde nog een laatste maal haar troepen en trok dan, gewapend met een paraplu en een GPS, de huisdeur achter zich dicht. Buiten was het geen weer om er een gekapte poedel door te jagen. Laat staan een vrouw in een metallieke vijfdeurswagen die aan de andere kant van het land een Sarandra-vrouw uit Madagaskar wilde ontmoeten.

In de kofferruimte van de Nissan van de vrouw bevonden zich enkele plastic tassen, genre Wibra. De vrouw had wat winterkleding vergaard, bestemd voor de inboorling die ze enkele uren later aan haar boezem zou drukken. Tefa heette ze, en ze had haar acht jaar eerder al eens op de planken zien staan tijdens het Vrouwenstemmenfestival in Brussel.

Die morgen was Tefa, gekleed in een luchtig niemendalletje, na elf uur vliegen in Parijs geland. Volkomen onbeschermd tegen de barre winterse omstandigheden die in deze contreien wel eens durven zegevieren, werd ze in een minibusje naar het gastvrije Luik gereden. Alwaar ze nu hopelijk met kloppend hart de vrouw zat op te wachten.

Ziedaar, deze vrouw had een missie. Maar terwijl ze de auto instapte, in de boordspiegel haar lippen nog even stifte en vervolgens de sleutel in het contact stak, vroeg ze zich af of een tener dametje uit een schamele hut in een verre uithoek van Madagascar wel een boodschap had aan drie paar legersokken, een pyjama in pastelgele fleece of een paar lederen cowboylaarzen, maat 39.

Sommige mensen prijzen zich gelukkig dat de teletijdmachine bestaat. Tefa zou naar het België uit de 21ste eeuw geflitst worden om aan de vrouw en haar landgenoten te tonen wat er overbleef van de orale zangtraditie uit haar streek. Voorwaar een nobel streven, ware het niet dat de vrouw zich afvroeg of een filmpje op YouTube de morele schade niet tot een minimum had kunnen beperken.

De regen kletterde nu onophoudelijk tegen de voorruit van de wagen. De vrouw tikte twee keer op het scherm van de TomTom en een keurige dame met Hollandse tongval antwoordde haar netjes dat ze

geacht werd even te wachten. Het apparaat zoekt verbinding met de satelliet. “U gaat nu naar links, ... naar links”, zei de stem plots gedecideerd en onverwijld maakte de vrouw met de Nissan een bocht naar rechts.

Van een verkeerd manoeuvre ligt zo’n TomTom-stem overigens niet wakker dus de vrouw reed alsnog in de goede richting de snelweg op. De ruitenwissers gingen tegen dan al aan de haal met bakken hemelwater. Af en toe maakte de heilige koe een sprongetje naar links, maar dat lag meer aan de vrachtwagen die voorbijraasde, of misschien zelfs aan de loeiharde wind, dan aan het onkiese rijgedrag van de vrouw. Tenminste, dat vond ze er zelf van.

De vrouw probeerde haar aandacht bij het natte wegdek te houden. Een klus. Desondanks zag ze dat de heuvels gingen glooien. Een mooi woord, dacht de vrouw. Glooiing. Met twee keer ‘i’. Om vingers en duimen af te likken. Glooien. En dan die lichtjes. Overal lichtjes in de duisternis rond de heuvels.

De gedachten van de vrouw dwaalden verder af. Ze dacht aan een autorit met haar ouders, eind jaren zestig. De vrouw zag zichzelf als klein meisje op de achterbank, van de Ford Taunus. Vader reed, moeder keek. Kinderen achterin. Op weg naar Luik. Het meisje kleefde haar gezichtje plat tegen de zijruit van de wagen en liet haar wang via een speekselbaan van boven naar beneden over de ruit glijden. Van boven naar beneden. Weg en weer. De koude van de ruit en het gloeien van haar wang, gaven het meisje een warm gevoel. Het experiment nam echter een einde bij de ingreep van haar moeder. Ze wees naar buiten. Kijk. Zie je die heuvels daar? Mooi!

Het meisje trok pijlsnel haar gezicht van de ruit vandaan en zocht het panorama van haar moeder op. Er druppelde wat speeksel langs haar kin. Ze zag heuvels glooien. Grijshe uvels. Steenkoolheuvels. Zo mooi zei moeder, en het meisje begreep haar niet. Ze hield niet van grijs. Ze hield niet van het landschap, de doffe kleuren. Het vale groen en de vuile nevel. Ze begreep de schoonheid van de trieste huisjes naast de heuvels niet. De nauwe straatjes die over de heuvels klommen. Moeizaam. Als een oude man gebogen over een stok. De slierten rook uit de schoorstenen. De droefheid die er hing. Maar nu

met die lichtjes zo, halfweg december. Dat kon haar wel bekoren. Ze schakelde naar vierde. Luik heeft een Vrouwenstemmenfestival. Luik verwelkomt vrouwen uit plekken en kreekjes, rotsen of stoffige vlaktes, oevers of drempels, die vertellen over de ontzaglijkheid van de wereld, over leven en over verdriet.

Na achthonderd meter gaat u linksaf. U heeft uw bestemming bereikt, zei de dame bij het dashboard en de vrouw schrok op uit haar herinneringen. Ze parkeerde de wagen even voorbij nummer 89 en klapte het portier dicht.

Auberge Beaulieu. In een kamertje van hooguit twee op drie zit een Sarandra-vrouw op een stoel. Haar gevlochten kroeshaar slingert als slagroom boven op haar kruin. Haar huid kraakt in haar voegen. Er gaapt een gat in de bovenste rij tanden en voortand één heeft een gouden beslag. Ze veert op wanneer de vrouw binnenstapt. Ter hoogte van haar borst zitten twee mottengaten in haar muisgrijze trui. Rond haar heupen schokschoudert een zeventiger jaren rokje met zomerse print. Twee strakke vrouwenkuiten vinden hun weg naar roodkapjesrode mocassins. De tong van de Sarandravrouw klakt en uit haar keel snoeien hoge klanken. De vrouw komt dichterbij, kust de andere vrouw en ruikt haar land. Ze pakt haar hand en ze voelt hoe het voelt om dichtbij een verre vrouw te staan. De hand is hun taal. De matte ogen lachen verweesd. De knokige handen van de ene vrouw tokkelen op de arm van de andere vrouw. Er is niets om ongeduldig om te zijn.

Het lichaam van de Sarandra-vrouw zakt richting vloer en schikt zich tegen de muur. Ze gebaart naar een plek naast de hare. De eigenaresse van de metallieke vijfdeurswagen wrijft met haar vlakke hand wat stofjes van de vloer, strijkt haar jas plat en glijdt haar volle lichaam naast de benige knoken in de overmaatse zomerkleding. De Sarandravrouw schudt een zakje leeg waaruit twee twijgjes en een tiental houten schrootjes dwarrelen. Nauwgezet schikt ze elk latje op haar uitgestrekte naakte benen. Dan tokkelt ze met één twijgje op het tweede latje in rij en schudt haar hoofd. Ze legt het latje op een andere plaats en weer tikt ze met het twijgje op het houtje. Dan raakt ze latje drie en vier, vervolgens één. De klankkleur klopt. De Sarandravrouw

schudt een solo uit haar benenxylofoon. Schrapend zingt ze de vrouw toe.

Dat ze welkom is en dat haar komst haar tevreden stemt. Dat ze van ver gekomen is om haar terug te zien en dat ze blij is dat ze in goede gezondheid verkeert. Dat ze verlangt naar warme kleding omdat de zon niet met haar mee gekomen is. Dat ze haar kinderen mist en dat ze hoopt nog vele jaren lang haar moeë lijf door de stoffige straten van Antanosy te kunnen slepen. Dat de jeugd van nu in Madagaskari de zangtraditie niet in ere houdt en de besnijdenisfeesten opluistert met mandolines waar ze niet van houdt. Dat ze niet weet wie na haar nog de klanken van haar voorvaderen zal voortbrengen maar dat zij ze zal voortbrengen zolang ze kan en leeft. Dat ze de Goden gunstig zal stemmen en dat de regen ongetwijfeld op zal houden. Dat ze graag een handtas had gehad.

En terwijl ze met haar ene twijgje verder tokkelt, tekent ze met het andere een mooie draagtas in de lucht. Over haar schouder, richting heupen. Met een knopje vooraan en misschien een logo op de klep.

“Geen handtas”, schudt de vrouw met het Wibratasje haar hoofd. Twee paar handschoenen, een skibroek, een wit flanelen onderhemdje, een kanariegele sweater en een jeansbroek in stretch. Maar geen handtas voor de vrouw uit Madagaskar. Geen. Er is niemand die haar te hulp schiet. Er is geen verbinding met de satelliet.

